

	С.МАМБЕТКАЛИЕВ ат-гы ЧҮЙ УНИВЕРСИТЕТИ	
	Сапатты башкаруу системасы	
	СБС ТБжЖ <u>012.2-10-22</u>	Версия <u>1</u>

ПЕДАГОГИКА ПРОГРАММАСЫ

ЧУнун ОКнын отурумунда
каралды
токтом № 2
«27» 11 2024ж.

«Бекитемин»
ЧУнун ректору
Ч.С. Мамбеткалиева
« »   20 ж.

«БАШТАЛГЫЧ БИЛИМ БЕРҮҮ» ПРОФИЛИ БОЮНЧА ОКУГАН СТУДЕНТТЕРДИН КОШ-ОКУТУУ МАКСАТЫНДА ПЕДАГОГИКАЛЫК ПРАКТИКАСЫН ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА ПРОГРАММАСЫ ЖАНА МЕТОДИКАЛЫК КӨРСӨТМӨЛӨРҮ

Багыты 550700 «Педагогика»
профиль: Башталгыч билим берүү

«Башталгыч билим берүү» профили боюнча кош-окутуу максатында билим алып жаткан студенттер үчүн окуу практикасын өткөрүү боюнча программа жана методикалык сунуштар ушул профилдеги окуу планында каралган практиканын бардык түрлөрүн өткөрүү үчүн методикалык колдонмо катары берилген.

Педагогикалык практика боюнча программа Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартынын негизинде 550700 Педагогика багыты адистиги, Башталгыч билим берүү профили үчүн иштелип чыкты.

Педагогикалык практика боюнча программа ЧУнун профессору Кыдыкбаева У.С. тарабынан даярдалып түзүлдү жана «Педагогика» программасынын “___” _____ 2024-жылы өткөрүлгөн отурумунда талкууланды жана № ___ токтом менен бекитилди.

Программанын түзүүчүсү А.Кыдыкбаева (колу)

Программа башчысы, проф. Кыдыкбаева У.С. А.Кыдыкбаева (колу)

Педагогикалык практика боюнча программа Педагогика программасынын “___” _____ 2024-жылы өткөрүлгөн окуу-методикалык кеңешинин жыйынында № ___ токтому менен бекитилген.

МАЗМУНУ

Түшүндүрмө кат.....	4
Практиканын базалары.....	8
Практиканы уюштуруу.....	8
Студенттердин милдеттери.....	9
Биринчи период –адаптациялык-педагогикалык практика.....	10
Адаптациялык-педагогикалык практиканын мазмуну.....	10
Студенттер үчүн адаптациялык-педагогикалык практика боюнча тапшырмалар.....	11
Практика боюнча отчеттук документация	11
Экинчи период – кесиптик-базалык практика.....	12
Педагогикалык практиканын маселелери.....	12
Практиканын мазмуну.....	13
Студенттердин милдеттери.....	14
«Педагогика» программасындагы практика жетекчисинин милдеттери.....	15
1 этап – таанышуу жана адаптация.....	15
2 этап - жыйынтыктоочу этап.....	16
Педагогикалык практиканын жыйынтыктарын баалоо критерийлери.....	17
Үчүнчү период кесиптик-профилдик практика.....	18
Студент практиканттын укуктары жана милдеттери.....	20
Кесиптик-профилдик практиканын мазмуну.....	22
Студенттердин кесиптик-профилдик практикасын баалоо тартиби.....	24
Отчеттук документация.....	26
Төртүнчү период квалификацияга чейинки практика.....	26
Практиканын мазмуну.....	27
Мектепте квалификацияга чейинки практика учурунда студенттердин аткарган иштерин эске алуу жана баалоо.....	29
Практиканттардын ачык жана зачеттук сабактарын баалоо критерийлери	30
Тиркемелер.....	30

Түшүндүрмө кат

Болочок мугалимдерди (башталгыч класстардын мугалимдерин) кесиптик ишмердүүлүккө даярдоо университетте жүргүзүлүп жаткан кош – окутуу максатында бүткүл окуу процессинин негизги максаты болуп саналат. Студенттерде окууга аң-сезимдүү мамилени калыптандырууда жана келечектеги кесиптин коом үчүн маанисин түшүнүүдө студенттерди практикалык мекемелердеги, атап айтканда, окуунун ар кандай этаптарында практика учурунда системалуу түрдө тааныштыруу чоң роль ойнойт.

Кош-окутуу процесси азыркы замандын талабына ылайык экономикалык рынокто студенттерди иш орду менен камсыздоодо зор роль ойнойт.

Практиканын максаты – ар кандай окуу жайларында мугалимдин ишинин ролун жана мазмунун комплекстүү түшүнүүнү калыптандыруу.

Педагогикалык практика келечектеги бакалаврлардын – башталгыч класстын мугалимдеринин теориялык жана практикалык даярдыгынын биримдигин камсыз кылууда, болочок башталгыч класстын мугалиминин кесиптик компетенттүүлүгүн өнүктүрүүнү камсыз кыла ала турган педагогикалык билимдер системасын жана уюштуруучулук жөндөмдөрүн ар тараптуу калыптандыруу үчүн маанилүү.

Педагогикалык практиканын жүрүшүндө «Башталгыч билим берүү» профили боюнча педагогикалык программанын бүтүрүүчүлөрүнүн мектептерде өз алдынча иштөөгө теориялык даярдыгы, алардын атайын дисциплиналар боюнча илимий даярдыгынын деңгээли, кенже мектеп окуучуларынын психологиясы жана окутуу методикасы ж.б.

Заманбап башталгыч класстын мугалимин даярдоо системасынын маанилүү звенолорунун бири окуучулардын окуу-тарбиялоо практикасын комплекстүү жүргүзүү болуп саналат. Практика процессинде университетте алган теориялык билимдер бекемделет жана тереңдетилет, кесиптик чеберчилик жана көндүмдөр калыптанат, педагогикалык ой жүгүртүү жана чыгармачылык жөндөмдүүлүктөр калыптанат, студенттерде кесиптик-педагогикалык инсандык сапаттарды калыптандыруу процесси активдешет.

Педагогикалык практика болочок башталгыч класстын мугалимдеринин ой жүгүртүүсүндө жана ишмердүүлүгүндө кесиптик педагогикалык багытты жигердүү калыптандырууга, мугалимдик кесипке жана балдарга болгон сый-урматты жана сүйүүнү өнүктүрүүгө шарт түзөт.

Болочок мугалимдердин квалификациясын жогорулатуунун маанилүү шарты болуп педагогикалык практика саналат.

Педагогикалык практика мезгилинде технологиялык компетенттүүлүктү калыптандыруу узак процесс, ошондуктан студенттерди кесиптик маселелерди чечүүгө акырындык менен тартуу, окутуунун максаттарына жана милдеттерине ылайык курстан курска акырындык менен алардын ишинин татаалдыгын жогорулатуу, теориялык даярдыгынын деңгээли, өз алдынчалуулуктун даражасы.

Педагогикалык практика процессинде үч этап аныкталган.

1-этап – кесиптик мотивациялоо. Бул жерде келечек мугалимдин технологиялык компетенттүүлүгүнүн мотивациялык жана баалуулук компонентин калыптандыруу артыкчылыктуу болуп саналат. Психологиялык-педагогикалык жана класстан тышкаркы тарбиялык практиканын процессинде окуучулардын мугалимдик кесипке «киришүүсү» үчүн шарттар түзүлөт.

Этаптын маселелери:

- педагогикалык ишмердүүлүктүн кесиптик баалуулук багыттарын жана мотивдерин калыптандыруу;
- чыныгы педагогикалык ишмердиктин шартында тарбия иштеринин учурдагы абалы менен тааныштыруу;
- кенже мектеп окуучуларынын билим берүү көндүмдөрүн диагностикалоо жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу;
- мектеп мугалимдеринин заманбап билим берүү технологияларын колдонуудагы педагогикалык тажрыйбасын байкоо жана изилдөө.

Бул этапта студенттер билим берүү мекемелеринин ар кандай түрлөрү менен таанышып, педагогикалык процесстин ритмине ыңгайлашып, мектеп ичиндеги байланыштар жана мамилелер системасында багыт ала башташат, кесиптик ишмердүүлүктүн алгачкы тажрыйбасына ээ болушат. Практиканын алгачкы күндөрүндө педагогикалык контроль уюштурулат. Студенттер оюн (симуляциялык моделдөө технологиялары), коммуникация, изилдөө (көйгөй-издөө) жана маалымат сыяктуу педагогикалык технологияларды активдүү колдонгон устат окутуучулардын ачык сабактарына катышышат. Сабактарды талкуулоого катышуу менен окуучулар окутуунун заманбап технологиялары жаатындагы теориялык билимдерин тереңдетүү зарылдыгына ынанышат, ошондой эле бул байкоолордун натыйжаларын практикада колдонуу үчүн башталгыч класстын мугалимдеринин тажрыйбасын үйрөнүү, келечектеги ишинде кесиптик педагогикалык маселелерди чечүү мүмкүнчүлүгүнө ээ болушат.

Практика учурунда студенттер психологиялык-педагогикалык диагностиканын жана педагогикалык ишмердүүлүккө даярдыгын өз алдынча диагностикалоонун методдорунун системасын өздөштүрүшөт. Ошентип, 1-этаптын натыйжасы болочок мугалим

мугалимдик кесиптин социалдык маанисин түшүнөт, окуу процессинин эффективдүүлүгүн жогорулатууга мүмкүндүк берген педагогикалык технологиялардын баалуулугун таануунун негизинде кесиптик педагогикалык ишмердүүлүккө кызыгуусун көрсөтөт.

2-этап – мазмунду моделдөө. Анын максаты келечектеги мугалимдин технологиялык компетенттүүлүгүнүн конструктивдүү, технологиялык жана коммуникативдик компоненттерин калыптандыруу.

Этаптын маселелери:

- мектеп окуучуларын окутуунун жана тарбиялоонун натыйжалуулугун жогорулатууга көмөктөшүүчү педагогикалык технологияларды, окутуунун ыкмаларын жана ыкмаларын өздөштүрүү;

- окуу материалын тандап алуу жана аны окуу процессинин конкреттүү максаттарына ылайык долбоорлоо көндүмдөрүн өнүктүрүү;

- заманбап педагогикалык технологиялардын негизинде окутуунун эң натыйжалуу формаларын жана ыкмаларын тандоо көндүмдөрүн өздөштүрүү;

- интерактивдүү өз ара аракеттенүү ыкмаларын өздөштүрүү, билим берүү процессинин катышуучулары менен педагогикалык жактан ылайыктуу мамилелерди түзө билүү. Бул этапта студенттердин теориялык окууда алган психологиялык-педагогикалык, методикалык билимдеринин, билгичтиктеринин жана көндүмдөрүнүн системаларынын кеңейиши жана өнүгүшү, аларды реалдуу ишмердүүлүктө колдонуу аркылуу ишке ашат. Студенттер башталгыч мектептин ар кандай класстарында сыноо сабактарын жана иш-чараларды өткөрүп, заманбап окутуу технологияларын колдонуу боюнча алгачкы тажрыйбага ээ болушат. Студент-практиканттын теориялык билимдерин аң-сезимдүү колдонуусу көндүмдөрдү калыптандыруунун негизи болуп кызмат кылат.

Заманбап педагогикалык технологиялардын негизинде башталгыч мектеп окуучуларын окутуунун эң эффективдүү формаларын жана ыкмаларын тандап алуу, ар кандай технологияларда окуу процессин долбоорлоонун негиздерин өнүктүрүүгө көмөк көрсөтөт. Практика процессинде окуучулар педагогикалык коммуникациялык чеберчиликтерин өркүндөтүшөт. Бул балдар, ата-энелер, педагогикалык жамаат менен туура мамиле түзүү, балдар менен бирге чыгармачылык иш-аракеттерди уюштуруу, полилогдун, диалогдун, баарлашуунун элементтерин киргизүү аркылуу баарлашууну максаттуу түрдө колдоо көндүмдөрү. Окуу жылынын башталышында, баланын мектептеги алгачкы күндөрүндө, окуучулар биринчи класстын окуучуларын окутуунун алгачкы мезгилиндеги педагогикалык процессти уюштурууга катышышат. Практика процессинде студенттер изилдөө проблемасын коюу, баланын психикасын изилдөөнүн

адекваттуу методдорун тандап алуу, анын психикалык өнүгүү деңгээлин жана мектепте окууга даяр болуу даражасын аныктоо жөндөмдөрүн өздөштүрүшөт, бул ага заманбап шарттарды тандап алууга жана биринчи класстын окуучуларынын окуу шарттарына окутуу технологиялары ылайыкташтырууга мүмкүндүк берет. Ошентип, 2-этаптын жыйынтыгында болочок башталгыч класстын мугалимдери заманбап педагогикалык технологиялардын билимдерин илимий-чыгармачылык менен практикада колдонуу тажрыйбасына ээ болуп, ар түрдүү технологиялар боюнча окуу процессин долбоорлоонун негиздерин иштеп чыгышат.

3-этап – чыгармачылык жактан өзгөрүү. Анын максаты окуучулардын технологиялык компетенттүүлүгүн калыптандыруу жана өнүктүрүү процессине ондоолорду киргизүүгө мүмкүндүк берүүчү рефлексиялык жана аналитикалык көндүмдөрдү өнүктүрүү болуп саналат. Квалификацияга чейинки практика окуу предмети боюнча билимди, конкреттүү окутуу технологиясында камтылган концептуалдык идеяларды бышыктоо, жалпылоо жана системалаштыруу, мугалимдин көп функционалдуу ишмердүүлүгүн жүргүзүү көндүмдөрүн өнүктүрүү үчүн чон мүмкүнчүлүктөрдү берет.

Этаптын маселелери:

- психологиялык, педагогикалык, жалпы илимий-методикалык билимдерди жана көндүмдөрдү тереңдетүү;

- квалификациялык талаптарды эске алуу менен өз ишмердүүлүгүн талдоо, карама-каршылыктарды жана кемчиликтерди табуу, аларды жоюунун жолдорун көрүү жөндөмүн өнүктүрүү;

- альтернативдик педагогикалык технологияларды талдоо көндүмдөрүн өздөштүрүү;

- түзүлгөн кырдаалды талдоо, өзүн ишмердүүлүктүн активдүү субъектиси катары көрүү, өз алдынча жана жоопкерчиликти чечимдерди кабыл алуу жөндөмдөрүн өнүктүрүү;

- башталгыч мектепте окуу процессин долбоорлоонун, уюштуруунун жана башкаруунун ыкмаларын өздөштүрүү.

Алдын ала кош –окутуу максатындагы квалификациялык практикада студенттер өздөрүнүн технологиялык компетенттүүлүгүн көрсөтүшөт, анын көрсөткүчтөрү педагогикалык технологияларды билүү жана аларды практикалык ишмердүүлүктө колдоно билүү болуп саналат. Практиканын бул түрүнүн өзгөчөлүгү студенттердин өз иш-аракеттерин түшүнүүгө жана анализдөөгө жана өзүн-өзү өнүктүрүү стратегиясын аныктоого мүмкүндүк берген аналитикалык алгоритмдер системасын өздөштүрүүлөрү болуп саналат. Ошентип, Педагогика программасынын студенттерин педагогикалык

практикага акырындык менен, ырааттуу киргизүү илимий ой жүгүртүүнү, изилдөө жөндөмдүүлүгүн эффективдүү калыптандырууга жардам берет, ошондой эле окуу жана кесиптик ишмердүүлүктү интеграциялоого, педагогика менен психологиянын дисциплиналар аралык байланыштарын түзүүгө мүмкүндүк берет, жеке ыкмалар менен, жана студенттердин теориялык билими менен практикалык көндүмдөрүн интеграциялоону камсыз кылат. Педагогикалык практиканын бири-бирин толуктоочу, ырааттуу этаптары болочок башталгыч класстын мугалимдеринин технологиялык компетенттүүлүгүн калыптандыруу жана өнүктүрүү үчүн оптималдуу шарттарды түзүүгө багытталган комплекстүү процессти түзөт.

Практиканын базалары

С.Мамбеткалиев атындагы Чүй университетинин Педагогика программасынын студенттери үчүн кош –окутуу максатында окуу практикасынын базалары ар кандай типтеги окуу жайлары болуп саналат, алар жетиштүү материалдык-техникалык жабдылган жана жогорку квалификациялуу профессордук-окутуучулар курамына ээ.

Практиканы уюштуруу

Практиканы уюштуруу адистин (башталгыч класстын мугалиминин) даярдыгынын деңгээлине коюлган талаптарга ылайык студенттердин кесиптик ишмердүүлүктү өздөштүрүүсүнүн үзгүлтүксүздүгүн жана ырааттуулугун камсыздоого багытталган жана кесиптик ишмердүүлүккө мүмкүн болушунча жакын шарттарда жүргүзүлөт. Студенттердин педагогикалык практикасына жалпы жетекчиликти С.Мамбеткалиев атындагы Чүй университетинин Педагогика прграммасынын жетекчиси жана методисттери алып барат. Базалык билим берүү уюмдарында окуучулардын практикасына жалпы жетекчиликти мектептин жетекчиси, анын орун басары же жетектөөчү адистердин бири жүзөгө ашырат. Педагогикалык практикалар С.Мамбеткалиев атындагы Чүй университетинин Педагогика прграммасынын кош-окууту планына ылайык. окуу процессинин бекитилген графигине ылайык жүргүзүлөт.

"Башталгыч билим берүү" профили боюнча педагогикалык практика этап менен жүргүзүлөт:

1. Биринчи период - Адаптациялык-педагогикалык практика
  - мугалимдин жардамчысы катары (окуу жыл ичинде, аптанын бир күнү)-4 кредит.
2. Экинчи период – Кесиптик-базалык практика

- мугалимдин жардамчысы катары – 8 кредит;
- 3. Үчүнчү период – Кесиптик-профилдик практика
- башталгыч класстын мугалими катары – 22 кредит;
- 4. Төртүнчү период – Квалификация алдындагы практика
- башталгыч класстын мугалими катары – 8 кредит;

Студенттердин педагогикалык практикасына жетекчиликти программанын окутуучуларынын ичинен топтун жетекчиси, башталгыч класстын мугалими жана практикадан өтүү үчүн тандалган мекеменин администрациясы жүргүзөт.

Топтун жетекчиси окуучулардын практикалык иштерине жалпы жетекчилик кылуу менен бирге, башталгыч мектеп жашындагы балдарды окууга, окутууга жана тарбиялоого арналган жума сайын окуу сааттарын өткөрөт.

Студенттердин милдеттери

1. Педагогикалык практикага киришердин алдында студент медициналык кароодон өтөт жана жеке ден соолук китепчесин толтурат.

2. Практика мезгилинде ар бир студент:

- окуу жайдын эмгек тартибине баш ийет;
- өзүнүн классынын, тобунун курамын изилдейт;
- сабактардын жана иш-чаралардын белгиленген санын өткөрөт;
- сабактарга, күнүмдүк учурларга жана бардык ачык иш-чараларга катышат жана талдайт. Чогулуштарда башталгыч класстардын мугалимдеринин бирикмелеринин, мугалимдер кеңешмелерине, секцияларынын жана семинарларынын методуна катышат;
- өз ишин пландаштырат, аны отчетко жазат жана жеке күндөлүгүнө талдайт, тапшырмаларды аткаруу үчүн белгиленген мөөнөттө жетекчилерге жана методистке отчет берет;
- жыйынтыктоочу конференцияны даярдоого жана өткөрүүгө катышат, мектептин кеңсеси үчүн мыкты көрсөтмө куралдарды жана окуу-методикалык материалдарды даярдайт;

Студенттердин группасынын старостасы топтун жетекчисинин жардамчысы. Анын милдеттерине төмөнкүлөр кирет:

- студенттердин эмгек тартибин сактоосуна контролдук кылуу;
- алдыдагы окуу жана тарбия иштери жөнүндө бөлүмгө үзгүлтүксүз маалымат берип турууга (жумалык графикти берүүгө);
- графикке киргизилген бардык өзгөртүүлөр жөнүндө токтоосуз билдирүүгө;

- студенттердин топтук жана жеке консультацияларга катышуусун камсыз кылууга;
- жыйынтыктоочу конференцияга материалдарды даярдоонун жүрүшүнө мониторинг жүргүзүү.

ПЕДАГОГИКАЛЫК ПРАКТИКАНЫН МАЗМУНУ

БИРИНЧИ ПЕРИОД-АДАПТАЦИЯЛЫК-ПЕДАГОГИКАЛЫК ПРАКТИКА

БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМУНДА БАШТАЛГЫЧ КЛАССТЫН МУГАЛИМИ КАТАРЫ

Бул практика «Мектеп күнү» катары өткөрүлөт жана сөзсүз түрдө окуу процессинин графигине киргизилет жана сабактардын жүгүртмөсүн түзүүдө эске алынат.

«Мектеп күнүндө» окуучулардын негизги милдети – окуу процесси, мектептеги, мектептен тышкаркы жана класстан тышкаркы тарбия иштерин уюштуруу менен жалпы таанышуу, билим берүүнүн башталгыч класстарында окуу-тарбия иштерин жүргүзүүдө алгачкы практикалык көндүмдөрдү алуу.

«Мектеп күнүндө» окуучулар мектептеги окуу-тарбия иштери менен таанышып, чогулуштарды, рейддерди, майрамдарды, жолугушууларды, маектерди, маалыматтарды даярдоого катышат, окуучулар менен кошумча жана жеке сабактарды өткөрүшөт, предметтик мугалимге жана класс жетекчилерге башка жардамдарды көрсөтүшөт..

Мектеп күнүнүн жыйынтыгы боюнча студенттер долбоорлорду жазышат жана жазуу жүзүндөгү отчетторду беришет. Анын жыйынтыгы боюнча дифференцияланган баа берилет.

Адаптациялык-педагогикалык практиканын мазмуну

Даярдоо-рефлексия этабы студентке практикага даярданууга, анын алдында турган милдеттерди ишке ашырууга жана түшүнүүгө жардам берүү үчүн арналган.

Бул мезгилде:

1. «Педагогикалык практика – максаттары, милдеттери жана мазмуну» киришүү лекциясы.
2. Мугалимдик чеберчилик боюнча лекция.
3. Методист менен жеке консультациялар.

Адаптация этабы (биринчи жума) – багыт берүүчү конференция өткөрүлөт, педагогикалык практиканын милдеттери, аны уюштуруу жана отчеттуулук формалары менен тааныштыруу; практика өтө турган конкреттүү билим берүү уюму менен жалпы таанышуу, администрация, башталгыч класстардын мугалимдери менен баарлашуу. Топтогу балдардын тобу изилденип, өзгөчө педагогикалык көңүл бурууну талап кылган балдар аныкталат. Практика мезгилине иш планы түзүлүп, топтун жетекчисине берилет.

Иш-аракет этабы (кийинки жумалар). Бул этапта окуучу башталгыч класстын мугалиминин жардамчысы болуп иштейт. Бул мезгилде студент мугалимдин иш тажрыйбасын изилдейт, мугалимдин сабактарын байкайт, эсепке алат жана талдайт; сабактар үчүн дидактикалык материалдарды жана көрсөтмө куралдарды даярдайт; бир өз алдынча сабак өткөрөт; бардык билим берүү иш-чараларын даярдоого жана өткөрүүгө катышат; адаптациялоо-педагогикалык практиканын жыйынтыгын чыгарат; практикасы боюнча жалпы протокол түзөт.

Студенттер үчүн адаптациялык-педагогикалык практика боюнча тапшырмалар

1. Мектеп администрациясы жана класс жетекчи менен таанышуу.
2. Окуу: окуу-тарбия иштеринин программасы, окуу куралдары, дидактикалык материалдар.
3. Класста балдар менен таанышуу, педагогикалык диагностика жүргүзүү, алардын өнүгүү деңгээлин, кызыгуусун жана муктаждыктарын билүү.
4. Мугалимдин жылдык иш планын изилдөө.
5. Тарбиялык сабактын схемасын, анын структурасын жана мазмунун үйрөнүү.
6. Мугалимдин жардамчысы катары иш планын жана бардык түрдөгү сабактардын графигин түзүү (мугалимдин планынын моделинин негизинде).
7. Сабактын бардык түрлөрүн практика күндөлүгүнө толук чагылдыруу менен катышуу. Мугалим жана өз алдынча өткөргөн сабактарды даярдоодо чыгармачылыкты көрсөтүү.
8. Мугалим менен макулдашып, өз алдынча бир сабак даярдап, өткөрүү. Мугалим баалаган сабактын корутундусун толтуруу.
9. Бир балага тынымсыз байкоо жүргүзүп, анан мүнөздөмөсүн жазуу.
10. Күнүмдүк жазууларды ишти деталдуу талдоо менен күндөлүккө жазуу.
11. Күндөлүктү практиканын жетекчисине тапшыруу (анын өтүнүчү боюнча).
12. Практика аяктаганга чейин практика учурунда аткарылган иштер боюнча толук отчет түзүү. Доклад аналитикалык мүнөздө болуп, аткарылган иштин мазмунун, жетишкендиктерди жана кемчиликтерди камтууга тийиш.
13. Балага психологиялык-педагогикалык профиль даярдоо жана анын мазмунун мугалим менен макулдашуу.
14. Практика аяктагандан кийин, күтүлгөн баа менен студенттин иши боюнча мугалимдин пикирин алуу.

Практика боюнча отчеттук документация.

Окуу жайындагы адаптациялык- педагогикалык практиканын натыйжалары боюнча студент төмөнкүлөрдү камсыз кылууга тийиш:

1. Практиканын күндөлүгү.
2. Практика боюнча отчет.
3. Бир балага психологиялык-педагогикалык мүнөздөмө.
4. Студент кимдин классында практика өткөн мугалимдин пикири.

ЭКИНЧИ ПЕРИОД-КЕСИПТИК-БАЗАЛЫК ПРАКТИКА БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМУНДА БАШТАЛГЫЧ КЛАССТЫН МУГАЛИМИ КАТАРЫ-

4 -апта

Түшүндүрмө кат

Кесиптик – базалык практика билим берүү уюмунда башталгыч класстын мугалиминин жардамчысы катары студенттердин негизги практикасы күндүзгү бөлүмдүн студенттери үчүн 3-курстун VI семестринде 4 жума бою жүргүзүлөт.

Практиканын максаты студенттерге мектеп окуучуларын тарбиялоо жана окутуу процессин уюштуруу үчүн зарыл болгон кесиптик практикалык көндүмдөрдү өздөштүрүү болуп саналат.

Педагогикалык практиканын маселелери

- психологиялык-педагогикалык дисциплиналарды жана кенже мектеп окуучуларына мектептеги билим берүүнүн атайын ыкмаларын үйрөнүүдө алган теориялык билимдерди жаңылоо, жалпылоо жана практикалык иш процессинде колдонуу жөндөмүн өнүктүрүү;
- кенже мектеп жашындагы баланын психологиялык-педагогикалык изилдөөсүн жүргүзүү, психологиялык-педагогикалык мүнөздөмөсүн түзүү жөндөмүн өркүндөтүү;
- билим берүү мекемесиндеги окуу процессине жалпы жана тематикалык психологиялык-педагогикалык талдоо жүргүзүү жөндөмүн өркүндөтүү;
- кенже мектеп окуучуларын практикалык иш процессинде окутуунун эң эффективдүү жана рационалдуу формаларын, ыкмаларын жана каражаттарын колдонуу жөндөмүн өнүктүрүү;
- билим берүү мекемесинин болочок башталгыч класс мугалиминин кесиптик маанилүү инсандык сапаттарын өнүктүрүү;

- педагогикалык ишмердүүлүккө чыгармачылык мамилени калыптандыруу;
- кенже мектеп курагындагы балдар менен иштөө практикасында алдыңкы педагогикалык тажрыйбаны, жаңы технологияларды жана илимий жетишкендиктерди изилдөө жана жалпылоо.

Педагогикалык практика процессинде студенттер төмөндөгү **билгичтиктерди** өздөштүрүшү керек:

- кенже мектеп курагындагы баланы психологиялык-педагогикалык изилдөөдөн өткөрүүгө;
- баланын психологиялык-педагогикалык профилин түзүү;
- балдардын жеке өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен тарбиялоо жана өнүктүрүү иштерин пландоо;
- кенже мектеп окуучуларын тарбиялоонун жана окутуунун ыкмаларын жана каражаттарын тандоого жана адекваттуу пайдаланууга;
- кенже мектеп курагындагы балдар менен жеке жана топтук сабактарды өткөрүү процессинде дифференцияланган жана индивидуалдык мамилени ишке ашыруу;
- балдар менен өткөрүлгөн сабактарды талдоо жана өз алдынча талдоо жүргүзүү;
- методикалык иштерди жүргүзүү;
- балдардын ата-энелери менен иштөө.

Практика башталар алдында курстук чогулуш өткөрүлөт, анда Педагогика программасынын практика башчысы студенттерге практиканын милдеттери жана мазмуну, аны уюштуруунун өзгөчөлүктөрү, практика мезгилиндеги иш тартиби жана окуучуларды мектептер арасында бөлүштүрүү. Билим берүү уюмуна практика өтүү үчүн дайындалган студенттердин ичинен башчы дайындалат, анын милдеттерине төмөнкүлөр кирет: окуучулардын сабактарга катышуусун эсепке алуу; университеттин жетекчилигинен, Педагогика программасынан, методисттерден, окутуучулардан алынган бардык инструкциялар, кулактандыруулар, инструкциялар тууралуу угуучуларга өз убагында маалымдоо.

Студенттер педагогикалык практика учурунда коопсуздук чараларын сактоо боюнча инструкциялар берилет.

Практиканын мазмуну

Практика мезгилиндеги студенттердин ишинин негизги багыттары: билим берүү уюмунун иш кагаздарын изилдөө, педагогикалык, консультациялык жана методикалык иштер.

Студенттер практиканын алгачкы үч күнүндө иш кагаздарын үйрөнүшөт, мугалим өткөргөн класстагы жана жекече сабактарга байкоо жүргүзүшөт, балдар менен таанышышат, методист менен бирдикте практиканын бүткүл мезгилине иш тартибин иштеп чыгышат. Студент билим берүү уюмунун билим берүү чөйрөсү менен таанышып, анын иш тартибин жана башка билим берүү мекемелери менен өз ара аракеттенүүсүнүн өзгөчөлүктөрүн үйрөнүшү керек.

Төртүнчү күндөн баштап окуучулар башталгыч класстын мугалиминин жардамчысы катары өз алдынча иштөөгө киришет

- бир баланын өнүгүүсүнө психологиялык-педагогикалык изилдөө жүргүзүү;
- класстык сабактарды өткөрүү (график боюнча);
- күнүнө эки баланы көзөмөлдөп туруу. Окуучу бул балдардын психологиялык-педагогикалык мүнөздөмөсүн жазат.

Практиканын бүткүл мезгилинин ичинде угуучу 15тен кем эмес сабактарды өткөрүүгө тийиш, анын мазмуну деталдуу жазуулар менен ырасталат. Практика программасы практикант үчтөн кем эмес ачык сабактарды өткөрүүнү талап кылат.

Практика учурунда окуучулар мектептин жалпы эмгек тартибине баш ийип, ар бир класс үчүн белгиленген режимди катуу сакташат. Практика учурунда студенттер бул мекемеде өткөрүлүүчү бардык иш-чараларга: ачык сабактарга, эртең мененки сааттарга ж.б.

Практика мезгилинде студенттер алдыңкы педагогикалык тажрыйбаны үйрөнүшөт жана окуу жайда жүргүзүлүүчү консультациялык иштерге катышышат.

Окуучу окуу жайдын методикалык ишине катышат: маалымат стенддерин долбоорлоо үчүн материалдарды иштеп чыгат ж.б.

Иштин жогоруда аталган түрлөрүнө катышуу практиканттын отчетунда чагылдырылышы керек.

Практиканын жүрүшүндө студенттер документацияны сактап, текшерүү үчүн практиканын жетекчилерине беришет. Практика аяктагандан кийин бардык документтер практикага жалпы жетекчиликти камсыз кылган менеджерге тапшырылат.

Алдын ала жыйынтыктар окуу жайда практика болгон жердеги конференцияда методист жана окутуучулар менен бирдикте чыгарылат, акыркы жыйынтыгы

жыйынтыктоочу илимий-практикалык конференцияда жана Педагогика программасынын отурумунда чыгарылат.

Башталгыч класстын мугалиминин жардамчысынын функционалдык милдеттерин аткаруу менен окуучулар математика, тил, окуу, мекен таануу, класстык сааттар боюнча сабактарды өткөрүшөт.

Студенттердин милдеттери

1. Педагогикалык практикага киришердин алдында студент медициналык кароодон өтөт жана жеке ден соолук китепчесин толтурат.

2. Практика мезгилинде ар бир студент:

- окуу жайдын эмгек тартибине баш ийет;
- өз классынын курамын изилдейт;
- сабактардын белгиленген санын өткөрөт;
- сабактарга, күнүмдүк учурларга жана бардык ачык иш-чараларга катышат жана талдайт. Чогулуштарда башталгыч класстардын мугалимдеринин бирикмелеринин, мугалимдер советтеринин, секцияларынын жана семинарларынын методуна катышышат;
- өз ишин пландаштырат, аны отчетко жазат жана жеке күндөлүгүнө талдайт жана жазат, тапшырмаларды аткаруу үчүн белгиленген мөөнөттө жетекчилерге жана методистке отчет берет;
- жыйынтыктоочу конференцияны даярдоого жана өткөрүүгө катышат, мектеп аудиториясы үчүн мыкты көрсөтмө куралдарды жана окуу-методикалык материалдарды даярдайт;

Группанын старостасы топтун жетекчисинин жардамчысы. Анын милдеттерине төмөнкүлөр кирет:

- студенттердин эмгек тартибин сактоосуна контролдук кылуу;
- алдыдагы окуу жана тарбия иштери жөнүндө бөлүмгө үзгүлтүксүз маалымат берип турууга (жумалык графикти берүүгө);
- графикке киргизилген бардык өзгөртүүлөр жөнүндө токтоосуз билдирүүгө;
- студенттердин топтук жана жеке консультацияларга катышуусун камсыз кылууга;
- жыйынтыктоочу конференцияга материалдарды даярдоонун жүрүшүнө мониторинг жүргүзүү.

Педагогика программасынын практика жетекчисинин милдеттери

Практиканын жетекчиси практиканы уюштуруу боюнча баштапкы инструктаж өткөрөт;

1-этап – таанышуу жана адаптация (1 жума)

1. Билим берүү мекемеси, негизги класс жетекчилер менен таанышуу, балдар жана ата-энелер менен таанышуу.

2. Билим берүү мекемесиндеги иштин уюштурулушу менен таанышуу:

- эмгекти коргоо эрежелери жана ченемдери менен таанышуу;
- билим берүү процессинде балдардын өмүрүн жана ден соолугун коргоону камсыз кылуу максатында коопсуздук чараларын жана өрткө каршы коргоону;
- негизги программалык-методикалык документтер, билим берүү программасын талдоо (тиешелүү курактык топко, билим берүүнүн баскычына);
- класстын жабдылышы, анын программалык талаптарына шайкештиги;
- кеңсенин жабдылышы жана дизайны, негизги документтери;
- мугалимдердин кызматтык милдеттери.

Билим берүү уюмундагы педагогикалык процессти пландаштыруу менен таанышуу:

- жылдык пландын негизги милдеттери, бөлүмдөрү, иштин артыкчылыктуу багыттары, билим берүүгө комплекстүү мамиле;
- мугалимдин календарлык планы; тарбия ишинин календарлык планы менен окуу жайдын жылдык иш планынын байланышы;
- мугалимдин иши менен таанышуу: окуучу күн тартиби жана күнүмдүк моменттерди өткөрүүнүн методикасы менен таанышат; студент мугалимдин бардык формаларына (жеке жана топтук сабактарга) байкоо жүргүзүүнү жана талдоо жүргүзөт.
- студенттин 4 жумага өз ишмердүүлүгүн пландаштыруусу; иш планы мугалимдер менен макулдашылат.
- мугалимдин студенттин ишмердүүлүгүн талдоо күндөлүгүн жана өзүн-өзү талдоо күндөлүгүн толтуруу.

Топтук практика жетекчиси 1 жуманын аягында студент тарабынан берилген төмөнкү документтерди текшерет:

1. Студенттин класста көргөн 5 сабагын талдоо;
2. 1 балага болжолдуу психологиялык-педагогикалык мүнөздөмө.
3. Окуу жайдын методисти тарабынан күбөлөндүрүлгөн практиканын кийинки жумаларына иш планы.
4. Мугалимдин окуучунун ишмердүүлүгүн талдоо күндөлүгү (ар бир күндүк иш-аракеттин мазмунуна карама-каршы, мугалим өзүнүн колун коюшу керек) жана өзүн-өзү талдоо күндөлүгү (окуучу тарабынан кандай тапшырмалар коюлган, эмне иштеди жана эмне кылды?).

Топтук практика жетекчиси 4-жуманын аягында студент тарабынан берилген

төмөнкү документтерди текшерет:

1. Өткөрүлгөн бардык сабактардын жазуулары;
2. Мугалимдин окуучунун ишмердүүлүгүн баалоо менен талдоо күндөлүгү жана өзүн өзү талдоо күндөлүгү.
3. Студенттер менен башка студенттердин өз ара сабактарга катышуу протоколдору (5 сабак).

2-этап - жыйынтыктоочу этап

Практиканын жыйынтыгы боюнча студенттер төмөндөгү отчеттук документтерди тапшырышы керек:

1. Иштин уюштуруу аспектилери боюнча отчет (перспективдүү, жекече, календарлык пландар).
2. Сабактарды фото отчет жана талдоо жүргүзүү (сабактардын графиги).
3. Мугалимдин студенттин ишмердүүлүгүн талдоо күндөлүгү, аткарылган иш-чараларга коюлган баалар менен;
4. Өткөрүлгөн бардык сабактардын конспектилери.

Эскертүү: класстык конспекттер төмөнкү бөлүмдөр боюнча берилиши керек: математика; тил; окуу; мекен таануу; класстык саат.

5. Баланын психологиялык-педагогикалык өзгөчөлүктөрү.
6. Класс үчүн даярдалган колдонмолордун тизмеси.
7. Окуучунун мүнөздөмөлөрү, башталгыч класстын мугалими же мектеп администрациясы тарабынан түзүлөт.
8. Окуу жайларында педагогикалык практика боюнча студенттин отчету.

Практиканын акыркы пункту болуп Педагогика программасынын жыйынтыктоочу конференциясы эсептелет (топтун жетекчилери отчеттук документацияны текшергенден кийин). Студенттердин топтогу практиканын жыйынтыгы боюнча кыскача отчетторду даярдашат.

Педагогикалык практиканын жыйынтыктарын баалоо критерийлери

Окуучулардын эмгегин баалоодо болочок башталгыч класстын мугалиминин теориялык жана практикалык даярдыгынын деңгээли, педагогикалык чеберчиликтин деңгээли, кенже мектеп окуучуларын тарбиялоонун жана окутуунун негизги милдеттерин, мазмунун жана ыкмаларын билүү, кесипке болгон мамилеси башталгыч класстын мугалиминин, балдарга карата, мекемеге карата эске алынат. Окуучунун ишин баалоонун маанилүү критерийи болуп сабактарды өткөрүүнүн методикалык жана уюштуруучулук

денгээли, тарбиялык милдеттерди негиздүү даярдоо жана натыйжалуу чечүү, балдарды активдештирүү үчүн окутуунун ар кандай ыкмаларын рационалдуу пайдалануу, алардын жеке жана жаш өзгөчөлүгүн, дидактикалык материалдарды, көрсөтмө куралдарды эффективдүү тандоо, психологиялык-педагогикалык теориянын билиминин мүнөзү айкын болгон анализ сабактарынын сапаты.

Педагогикалык практиканын жыйынтыгында студенттердин ишмердүүлүгүн төмөнкү критерийлер боюнча баалоого болот:

- практикага катышуу;
- билим берүү мекемесинин мугалимдеринин студенттердин ачык сабактарына катышуусу;
- класста балдар менен иш-чараларды уюштурууда мугалимдерге көмөк көрсөтүү;
- балдарга жана алардын ата-энелерине достук мамиле;
- балдар менен тарбиялоо жана өнүктүрүү иштери үчүн колдонмолорду даярдоодо мугалимдерге көмөк көрсөтүү;
- башталгыч класстын мугалими катары тандалган тема боюнча ачык сабакты өткөрүүнүн сапаты;
- баланын толук психологиялык-педагогикалык диагностикасын жүргүзүү;
- балага психологиялык-педагогикалык мүнөздөмөлөрдү туура даярдоо;
- педагогикалык практикадагы байкоолордун күндөлүгүн туура жана так жүргүзүү;
- окутуу тажрыйбасын талдоо жана аны тематикалык баяндамалар менен конференцияда көрсөтүү;
- болочок адистин профессионалдык маанилүү инсандык сапаттарынын өнүгүшүн талдоо;
- практика боюнча отчеттук документтерди өз убагында даярдоо жана берүү.

Практиканын жыйынтыгы боюнча студент «эң жакшы», «жакшы», «канааттандырарлык», «канааттандырарлык эмес» деген баа алат.

Бардык пайда болгон суроолор боюнча студенттер (староста) практикалык жетекчилерге кайрылуусу керек.

Ошентип, мектептеги педагогикалык практиканын процессинде окуучулар окуу жайынын ишмердүүлүгүнүн бардык негизги аспектилери иш жүзүндө өздөштүрүшөт. Студенттердин практика учурунда калыптанган педагогикалык чеберчилиги жана жөндөмү алардын кесиптик даярдыгынын маанилүү курамдык бөлүгүн түзөт.

Студенттер топтун жетекчилерине отчеттук документтерди практикадан кийинки бир жуманын ичинде тапшырууга милдеттүү;

Практиканын акыркы пункту болуп Педагогика программасында жыйынтыктоочу конференция эсептелет (топтун жетекчилери отчеттук документацияны текшергенден кийин). Студенттердин топтору практиканын жыйынтыгы боюнча кыскача отчетторду даярдашат.

Практикадан өтпөгөн, башталгыч класстын мугалиминен же мектеп администрациясынан терс пикирлер же программадан практика жетекчисине отчеттук документтерди тапшырууда канааттандырылгы эмес баа алган студент бош убактысында практикага кайра жиберилет.

ҮЧҮНЧҮ ПЕРИОД-КЕСИПТИК-ПРОФИЛДИК ПРАКТИКА БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМУНДА БАШТАЛГЫЧ КЛАССТЫН МУГАЛИМИ КАТАРЫ

Студенттерге методикалык жардам көрсөтүү үчүн консультациялар уюштурулуп, анда Педагогика программасынын окутуучулары балдар менен жүргүзүлгөн тарбиялык иштердин мазмуну, уюштуруу формалары жана методдору, сыноо сабактарына конспекттерди түзүү, дидактикалык жана методикалык адабияттарды пайдалануу боюнча консультацияларды беришет. Окуучулардын даярдыгына талаптардын мүнөзү жогорулап жатат. Практика учурунда студенттер өз ишмердүүлүгүн талдоо негиздерин иштеп чыгышат. Башталгыч класстын мугалиминин кесиптик практикасынын маанилүү аспектиси болуп контролдукту, өз ара көзөмөлдү жана өзүн өзү көзөмөлдөөнү уюштуруу саналат.

Студенттер билим берүү уюмдарынын базасында башталгыч класстын мугалими катары университетте окуудан тышкары кесиптик педагогикалык практикадан өтүшөт.

Бул мезгилде студенттер сабактарда окуу-тарбия иштерин уюштуруунун методикасын практикада өздөштүрүшөт, коомдук уюмдардын ишинин мазмуну жана методдору, предметтик кабинеттин, окуу кружокторунун иши менен таанышат, предметтик кечелерди, тарбиялык жана класстан тышкаркы иштерге, жеке окуучулар жана класстык топтор менен психологиялык-педагогикалык иштердин зарыл ыктарына ээ болушат.

Кесиптик практика студенттин практиканын натыйжалары жөнүндө отчетун жана практика жетекчисинин пикирлерин камтыйт. Анын жыйынтыгы боюнча жекече баа коюлат.

Маселелери:

- башталгыч класстардын мугалимдеринин кесиптик-педагогикалык чеберчилигин, окуу-тарбия иштеринин ар кандай формаларын пландаштыруу, даярдоо жана өткөрүү көндүмдөрүн калыптандыруу;

- окуу ишине даярдоодо методикалык адабияттар, окуу китептери, дидактикалык материалдар жана көрсөтмө куралдар менен иштөө жөндөмүн өркүндөтүү;

Мектепте кесиптик-профилдик практика процессинде окуучулар ар кандай педагогикалык чеберчиликти өздөштүрүшөт:

Уюштуруучулук билгичтиктери:

☐ окуу сабактарын өткөрүүгө даярдануу (жерди жасалгалоо, жабдууларды, инвентарларды жайгаштыруу ж.б.);

☐ сабак учурунда башчынын ордун тандоо;

☐ студенттерди уюштуруу жана жайгаштыруу ыкмаларын тандоо;

☐ сабактарды, тарбиялык иш-чараларды уюштуруу жана өткөрүү;

☐ иш-аракеттерди баалоо;

☐ окуу-тарбия иштеринин эсебин жүргүзүү, аткарылган иш-чаралар боюнча акт түзүү.

Баалоо жана диагностика:

☐ физикалык, психикалык, интеллектуалдык өнүгүү деңгээлин баалоо;

☐ класстагы психикалык жүктөмдүн параметрлерин жөнгө салуу жана баалоо;

☐ өткөрүлгөн сабактарды, иш-чараларды талдоо жана аларга баа берүү;

☐ окуучуларынын жана окуучулар коллективинин психологиялык-педагогикалык мүнөздөмөлөрүн түзүү;

☐ өзүнүн окутуучулук ишинин натыйжаларына баа берүү.

Гностикалык:

☐ кенже мектеп жашындагы балдардын окуу процесси тууралуу теориялык билимдерин окуу процессинде колдонуу;

☐ көйгөйлүү педагогикалык кырдаалды талдоо, аны чечүү үчүн зарыл болгон жаңы билимдерди табуу;

☐ керектүү маалыматты алуу, илимий-методикалык адабияттарды колдоно билүү;

☐ окуучулардын мотивдерин жана кызыкчылыктарын изилдөө.

Прогноздоочу:

☐ балдардын интеллектуалдык өнүгүү деңгээлине класстардын таасиринин жыйынтыктарын болжолдоо;

☐ ден соолукту сактоочу технологиялардын мектеп окуучуларынын ден соолук деңгээлине тийгизген таасиринин натыйжаларын болжолдоо.

Проектирлөөчү:

- ☐ мектептеги окуу процессинин пландык документтерин түзүү;
- ☐ билим берүүчү жана тарбиялык иштерди пландаштыруу үчүн документтерди анализдөө;
- ☐ тарбиялык иш-чараларды өткөрүүнүн сценарийин жана программаларын иштеп чыгуу;
- ☐ жүргүзүлүп жаткан иш-чаралардын максаттарын жана милдеттерин аныктоо.

Конструктивдүү:

- ☐ сабактын коюлган максаттарына ылайык студенттерди окутуунун жана өнүктүрүүнүн заманбап методдорун жана ыкмаларын колдонууга;
- ☐ ар кандай окуу куралдарын колдонуу;
- ☐ студенттердин окуу-тарбия иштерине педагогикалык көзөмөл жүргүзүү;
- ☐ мектеп окуучуларынын окуу материалын өздөштүрүү жыйынтыктарына жана методисттин сунуштарына жараша өзүнүн ишмердүүлүгүн тууралоо;
- ☐ кенже мектеп курагындагы балдарды окутуу, тарбиялоо жана өнүктүрүү проблемалары боюнча илимий изилдөөлөрдү уюштуруу жана жүргүзүү.

Студент практиканттын укуктары жана милдеттери.

Педагогикалык практиканын мезгилинде студент төмөнкүлөргө милдеттүү:

- ☐ эмгек тартибин сактоого;
- ☐ педагогикалык практиканын программасында каралган тапшырмаларды толук жана өз убагында аткарууга;
- ☐ балдардын социалдык-маданий, адеп-ахлактык, эмгектик, эстетикалык жана дене тарбиясынын биримдигин камсыз кылуучу тарбия иштерин жүргүзүүгө;
- ☐ сабакка жана башка иштердин түрлөрүнө кылдат даярдануу;
- ☐ ачык сабактарды өткөрүү жана катышуу;
- ☐ коопсуздук жана эмгекти коргоо эрежелеринин сакталышын, балдардын өмүрүн жана ден соолугун көзөмөлдөөгө, педагогикалык этиканын нормаларын сактоого;
- ☐ өзүн тиешелүү кесипкөй сапаттары, бийик адептүүлүгү, коомдук активдүүлүгү, эмгекке терең кызыгуусу жана балдарга, мугалимдик кесипке болгон сүйүүсү менен умтулган адис катары көрсөтүү. Ал уюшкандыктын, тартиптин жана эмгектин үлгүсү болууга, окуу жайынын турмушуна активдүү катышууга;
- ☐ окуу жайдын ички эрежелерин жана Уставынын талаптарын сактоого, администрациянын жана практика жетекчилеринин буйруктарын аткарууга (окуучуга коюлган талаптарды аткарбаган учурда ал стажировкадан четтетилиши мүмкүн);

☐ студент күн сайын иш-аракеттердин бардык түрлөрүнө (сабактарды (сабактарды) өткөрүү, сабактарга (сабактарга), тарбиялык иштерди жүргүзүүгө, иш кагаздарын жазууга, окуу жайына жардам көрсөтүүгө ж.б.) күнүнө 6 сааттан кем эмес убакыт бөлүүгө милдеттүү.

Студент төмөнкүлөргө укуктуу:

☐ окуу жайдын шартын жана мүмкүнчүлүктөрүн эске алуу менен программага ылайык практика мезгилине жеке иш планын өз алдынча түзүүгө;

☐ окуу жана класстан тышкаркы иштердин темаларын, түрлөрүн жана формаларын өз алдынча тандап алууга;

☐ тарбиялык иштерди уюштурууда жана өткөрүүдө демилгени жана чыгармачылыкты көрсөтүүгө;

☐ практика учурунда келип чыккан бардык суроолор боюнча университеттин практика башчысы, администрациясы жана окуу жайдын окутуучусу менен байланышууга;

☐ окуу процессин өркүндөтүү жана практиканы уюштуруу боюнча сунуштарды киргизүүгө;

☐ окуу жайда өткөрүлгөн конференцияларга жана жолугушууларга катышууга; аларда жайгашкан китепкананы, окуу кабинеттерин жана окуу куралдарын пайдаланууга;

☐ эгерде иш канааттандырарлык эмес деп табылса, окуусун үзгүлтүккө учуратпастан кайра стажировкадан өтүүгө уруксат алуу үчүн практика жетекчиси менен байланышууга.

Башталгыч класстын мугалими катары өтүүчү кесиптик-профилдик практиканын мазмуну

Кесиптик-профилдик практиканын негизги этаптары.

Этаптар	Этаптардын маселелери
даярдоочу	Баштоо конференциясын өткөрүү. Практиканын программасы жана анын жыйынтыктарын жазуу талаптары менен таанышуу. Уюштуруу маселелерин чечүү.
Негизги	Практиканын шарттары менен таанышуу. Жеке иш планын түзүү. Аралык консультацияларды өткөрүү. Практика программасын аткаруу.
Жыйынтыктоочу	Практикалык отчетту даярдоо. Отчеттук документтерди берүү. Жыйынтыктоочу конференцияда практиканын натыйжаларын чыгаруу.

Университетте практика башталар алдында багыт берүүчү конференция өткөрүлөт, анда практиканын жетекчиси практиканын максаттарын жана милдеттерин толук жана деталдуу түрдө белгилейт. Студент тарабынан түзүлгөн практика боюнча иш планын талдоо. Андан кийин студенттер жума сайын узак мөөнөттүү иш планын түзүшөт.

Студент портфолио даярдайт. Студенттин практикага даярдаган портфолиосун текшерүү:

- иш пландары (перспективдүү, жекече, календардык пландар);
- графиктерди жана күнүмдүк көз ирмемдерди сүрөткө тартуу,
- практика күндөлүгү,
- өтүлгөн сабактардын конспектилері,
- окутуучунун колу менен күбөлөндүрүлгөн ачык сабактардын протоколдору,

тактыктары;

- өз ара сабактарга катышуу жөнүндө эскертүүлөр,
- өткөрүлгөн бир билим берүү иш-чарасынын кыскача баяндамасы же сценарийи;
- бир окуучунун психологиялык-педагогикалык өзгөчөлүктөрү;
- адистештирилген негизги практиканы аяктагандыгы жөнүндө отчет;
- мектепте жана университетте жыйынтыктоочу конференцияларга катышуу.

Практикадан өтүү мезгилинде студент-практикант төмөнкүдөй иштерди аткарат:

- мугалимге учурдагы иштерди жүргүзүүгө жардам берет;
- предметтер боюнча болжолдуу жана ачык сабактарды өткөрөт;
- балдарга системалуу байкоо жүргүзөт, класс ичиндеги мамилелерди изилдейт;
- окуучулардын коомдук пайдалуу иш-аракеттерин уюштурат, балдардын мүнөзүнүн жагымсыз сапаттарын жана жүрүм-турумун оңдойт, баарлашуу процессинде бири-бирин жакшыраак түшүнүүгө өбөлгө түзгөн оң мүнөздөрдү өстүрөт;
- начар окуучулар менен кошумча сабактарды өткөрөт;

Этаптар	Иштин мазмуну	Студенттердин ишмердүүлүгүн уюштуруу формасы	Отчеттун формасы
1 этап	Жеке окуу предметтери боюнча сабактардын системасы менен таанышуу. Көрсөтмөлүүлүктүн формаларын жана ыкмаларын изилдөө, ар кандай окуу предметтери боюнча сабактын структурасында анын ордун аныктоо.	Студенттер үчүн негизги сабактар боюнча график боюнча сабактарды өткөрүү (4 ачык сабак). Милдеттүү түрдө - сабаттуулук (окуу, жазуу) жана математика, мекен таануу, класстык саат.	Педагогикалык күндөлүккө көргөн жана өтүлгөн сабактардын конспектилері, көрсөтмө материал, студенттер тарабынан өткөн сабактардын фотосүрөттөрү.

2-этап	Балдар менен окуу, тарбиялык жана класстан тышкаркы иштерди жүргүзүү. Сабакка киришүү жана тематикалык пландоо.	Класстык жана класстан тышкаркы иштерди уюштуруу.	Окуу иш-чараларынын конспектиери, өзүн-өзү талдоо (сабактардын жана 1 билим берүү ишинин конспекттерин иштеп чыгуу)
3 этап	Кесиптик-профилдик практика учурундагы иштин жыйынтыгын чыгаруу. Отчеттук документтерди даярдоо		Отчеттук документация

Билим берүү мекемесинде же университетте багыт берүүчү конференцияга үзгүлтүксүз мониторинг жүргүзүүнүн формалары:

- студент тарабынан түзүлгөн практиканын иш планын талдоо;
- студент тарабынан практикага даярдалган портфолиону текшерүү;
- пландын аткарылышынын натыйжалары жөнүндө отчет;
- методист менен аралык консультацияларда болуу;
- окутуучу же практикант тиркелген мектеп администрациясынын колу менен күбөлөндүрүлгөн күнүмдүк иш планынын болушу жана аткарылышы;
- сабактардын жана тарбиялык иштердин жыйынтыктары жөнүндө отчет;
- пландын аткарылышынын натыйжалары жөнүндө отчет;
- башка студенттер өткөргөн иш-чараларга жана сабактарга катышуунун жыйынтыктары жөнүндө отчет - отчеттук документтерди берүү;
- окуу жайда жыйынтыктоочу конференцияга катышуу.

Жалпысынан студенттер төмөнкүлөрдү уюштурушат:

- балдардын эс алуусу (экскурсиялар, эс алуу кечтери, сейилдөөлөр); класстагы күзөттү;
- коомдук пайдалуу иш-чаралар;
- ата-энелер менен иш алып баруу (тарбия иштеринин планын эске алуу менен үйдөгү баяндамалар, чогулуштар);
- окуучулар менен жекече иштөө.

Студенттердин кесиптик-профилдик практикасын баалоо тартиби

Студенттердин ишмердүүлүгүн баалоо төмөнкү критерийлерди эске алуу менен университеттен практика башчысы жана окуу жайдан практика башчысы тарабынан жүргүзүлөт:

- педагогикалык практикага мамилеси (кирүү жана жыйынтыктоочу конференцияларга катышуу, практикалык мекемеге үзгүлтүксүз баруу, кечиктирбөө, сыноо жана ачык сабактарга даярдануу, балдар жана педагогикалык жамаат менен тил табыша билүү, системалуу иштөө, өз алдынчалык жана чыгармачылык);

- окуучулардын ишинин айрым түрлөрүн аткаруунун сапаты (билим берүү мекемесинин окуу иши менен таанышуу, балдарды окутуу, ишти пландаштыруу, сабактарды даярдоо жана өткөрүү);

- мугалимдик ишмердүүлүктү талдоо жана өз алдынча талдоо деңгээли;

- педагогикалык адабияттарды билүү жана эмгек процессинде чыгармачылык менен колдонуу;

- отчеттук документтердин сапаты.

Бул практиканын натыйжаларын баалоо үчүн төмөнкү ыкмалар колдонулат:

- практика учурунда студенттерге байкоо жүргүзүү жана алардын ишинин айрым түрлөрүнүн сапатын талдоо;

- практиканын ар кандай түрлөрү боюнча студенттердин отчеттук документтерин талдоо;

- башталгыч класстардын мугалимдери, окуу жайлардын жетекчилери жана окуучулар менен баарлашуу;

«Эң жакшы» деген баа практиканын программасы талап кылган иштердин бардык көлөмүн жогорку деңгээлде бүтүргөн студентке берилет; интеллектуалдык өнүгүүсүндө көйгөйлөрү бар балдардын жаш жана жеке өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен тарбиялык жана коррекциялык-педагогикалык иштерди туура аныктоо жана натыйжалуу жүргүзүү жөндөмдүүлүгүн ачты; өз ишинде өз алдынчалыкты, чыгармачылыкты, педагогикалык тактыкты, педагогикалык маданиятты көрсөтүп, бардык көрсөтүлгөн документтерди өз убагында тапшырса.

«Жакшы» баасы практика мезгилине пландалган ишти толук аткарган жана негизги тарбиялык милдеттерди жана аларды чечүүнүн жолдорун аныктоо жөндөмүн көрсөткөн студентке берилет; эмгекте демилге көрсөттү, бирок ошол эле учурда жогорку активдүү, чыгармачылык жана тапшырмаларды аткарууда өз алдынча болгон жок.

«Канататтандыруу» деген баа иш программасын аткарган, бирок психологиялык-педагогикалык теория боюнча терең билимин жана аны практикада

колдоно билүү жөндөмүн көрсөтпөгөн студентке берилет; тарбия иштерин пландоодо жана өткөрүүдө ката кетирген; балдардын жаш курагын жана жекече өзгөчөлүктөрүн жетиштүү түрдө эске албаган, ошондой эле билимин, көндүмдөрүн жана көндүмдөрүн өркүндөтүүгө умтулган эмес; тапшырмаларды аткарууда жогорку активдүү, чыгармачыл жана өз алдынча болгон эмес.

Педагогикалык практика программасын аткарбаган студентке «канааттандырарлык эмес» баасы берилет; балдар менен психологиялык-педагогикалык иштин ыкмаларын өтө начар өздөштүргөндүгү аныкталган; балдар жана билим берүү мекемесинин педагогикалык жамааты менен туура мамиле түзбөгөн жана балдар үчүн педагогикалык жактан ылайыктуу иш-чараларды уюштурбаган.

Практикага коюлган баа төмөндөтүлөт, эгерде:

– практика учурунда студент бир нече жолу тартипсиздик көрсөтсө (методисттер менен консультацияга келбеген; сабактын конспекттерин методисттерге алдын ала көрсөтпөгөн; окуу жайына жүйөлүү себепсиз келбей калган);

– студент-практикант сырткы көрүнүшү окуу жайдын статусуна бир нече жолу туура келбесе;

– студент жүрүм-турумунун этикалык стандарттарын бузса;

– студент талап кылынган документтерди өз убагында тапшырбаса.

Эскертүү:

1. Жүйөлүү себептер менен практикадан өтпөгөн студенттер окуудан бош убактысында экинчи жолу практикага жиберилет.

2. Практиканы жүйөлүү себептерсиз бүтүрбөгөн же канааттандырарлык эмес баа алган студенттер университеттин уставында белгиленген тартипте академиялык карызы бар деп окуудан чыгарылышы мүмкүн.

Практиканын жыйынтыгы боюнча студенттер төмөндөгү отчеттук документтерди тапшырышы керек:

- ☐ Уюштуруу пландары (перспективалык, календарлык, жекече).
- ☐ Педагогикалык практиканын күндөлүгү.
- ☐ Баалоо менен практикалык отчет.
- ☐ Баланын жана класстын психологиялык-педагогикалык өзгөчөлүктөрү.
- ☐ Тесттик (ачык) иш-чаралар үчүн материалдар (эскертүүлөр, көрсөтмө куралдар).
- ☐ Өз алдынча өткөрүлгөн сабактардын конспекти (баалоо, кол коюу менен).
- ☐ Тарбиялык иш-чаралардын схемасы.
- ☐ Окуучунун өзгөчөлүктөрү.
- ☐ Көрүлгөн сабактарды талдоо (өз ара сабактарга катышуу).

ТӨРТҮНЧҮ ПЕРИОД- КВАЛИФИКАЦИЯГА ЧЕЙИНКИ ПРАКТИКА БАШТАЛГЫЧ КЛАССТЫН МУГАЛИМИ КАТАРЫ

Квалификацияга чейинки практика: студенттер окуудан тышкары башталгыч класстарда башталгыч класстын мугалими катары билим берүү уюмдарында педагогикалык практикадан өтүшөт.

Квалификацияга чейинки педагогикалык практиканын мазмуну окутуу профилдерине ылайык келиши керек. Практиканын жыйынтыгы боюнча жекече баа коюлат.

Квалификацияга чейинки практика окуу жайлардын базасында 8-семестрде өткөрүлөт. Практикада студент мугалимдин бардык функцияларын аткарат. Практика учурунда студенттер балдар жана алардын ата-энелери менен баарлашууда кандайдыр бир тажрыйбага ээ болушат. Практикант үчүн эң кыйын иш бул ата-энелер менен иштөө.

Практиканын маселелери:

- тарбиялык иштердин ар кандай формаларын ишке ашырууда кесиптик-педагогикалык чеберчиликти калыптандырууну улантуу;
- окуучуларда педагогикалык ишмердүүлүктү ийгиликтүү ишке ашырууга көмөктөшүүчү мындай социалдык-психологиялык сапаттарды жана инсандык сапаттарды калыптандыруу боюнча иштерди улантуу;
- окуучуларды мектепте баланын билим алуусунун алгачкы күндөрүндөгү окуу процессинин өзгөчөлүктөрү менен тааныштыруу;
- окуучулардын ата-энелери менен баарлашуу көндүмдөрүн өнүктүрүү;

Квалификацияга чейинки практика:

- студенттерди өз алдынча илимий-изилдөө иштерин жүргүзүүгө жана жыйынтыктоочу квалификациялык иштерди бүтүрүү үчүн маалымат чогултууга даярдайт;
- кесиптик көйгөйлөрдү чечүү үчүн болгон тажрыйбаны жана идеяларды өзгөртүүгө мүмкүндүк берет;
- өз ишинин сапаты үчүн жоопкерчиликти алууга үйрөтөт;
- кесиптик ишмердүүлүккө педагогикалык изилдөөлөрдүн натыйжаларын колдонуу жөндөмүн калыптандырат;
- практикада атайын дисциплиналардан алган теориялык билимдерин колдонууга даярдыгын өнүктүрөт.

Квалификацияга чейинки практиканын негизин окуу жайлары түзөт. Натыйжалардын негизинде студенттер аткарган иштери боюнча отчетторун жана жетекчисинин пикирлерин беришет. Анын жыйынтыгы боюнча жекече баа берилет.

Практиканын мазмуну

Практика учурунда студент төмөнкү тапшырмаларды аткарат:

- класста тарбиялык иштерди уюштурат;
- мектеп мугалимдеринин алдыңкы тажрыйбаларын изилдейт;
- мугалимдердин педагогикалык кеңешинин, усулдук бирикмесинин ишине катышат;
- мугалим менен бирге ата-энелер комитети менен активдүү өз ара аракеттенет;
- сабактарды өз алдынча иштеп чыгат жана өткөрөт;
- педагогикалык маселелерди биргелешип чечүү максатында берилген класста иштеген психолог жана предметтик мугалимдер менен өз ара аракеттенет;
- кошумча адистик боюнча сабактарды, класстарды жана изилдөөлөрдү даярдайт жана өткөрөт.

Этаптар	Иштин мазмуну	Отчеттун формасы	Студенттердин ишмердүүлүгүн уюштуруу формасы
1 этап	Билим берүү уюмунда окуу тарбия берүү процесси менен, класстын окуучулары менен, алардын жеке таанып-билүү мүмкүнчүлүктөр жана жеке сапаттары менен тааныштыруу; Математика, тил, окуу жана мекен таануу сабактарын даярдоо жана өткөрүү.	Сабактарын конспектиси, көрсөтмөлүү-дидактикалык материалды даярдоо боюнча студенттердин өз алдынча иши	Катышкан сабактардын конспектилери жана материалдары.
2 этап	Жеке окуу предметтери боюнча сабактын системасы менен таанышуу. Сабакка киришүү жана математика боюнча тематикалык пландаштыруу.	Математика жана визуалдык геометрия боюнча сабактарды даярдоо жана өткөрүү. Тил жана адабий окуу боюнча сабактарды даярдоо.	Бардык өткөрүлгөн сабактардын конспектилери. Педагогикалык практика учурундагы фото отчет.
	Тил жана адабий окуу боюнча окутуу системасын изилдөө.	Тил жана адабий окуу боюнча ачк сабактарды өткөрүү.	Бардык өткөрүлгөн сабактардын конспектилери. Тил жана адабий окуу боюнча өткөрүлгөн ачык сабактын протоколу көрсөтмөлүүлүгү менен.

	Мекен таануу боюнча окутуу системасын изилдөө	Мекен таануу боюнча сабактарды даярдоо жана өткөрүү.	Бардык өткөрүлгөн сабактардын конспектилери. Мекен таануу боюнча өткөрүлгөн ачык сабактын протоколу көрсөтмөлүүлүгү менен.
	Тарбиялык иш чараны өткөрүү	Тарбиялык иш чараны даярдоо жана өткөрүү.	Өткөрүлгөн тарбиялык иш чаранын конспектиси же сценарийи (фото жана видео отчет).
	Квалификацияга чейинки практиканын жыйынтыктарын чыгаруу. Отчеттук документацияны даярдоо.	Иш чараны уюштуруу жана өткөрүү.	Өткөрүлгөн иш чаранын отчеттук документациясы

Аралык контролдун формалары

- окуу жайда же университетте багыт берүүчү конференция;
- студент тарабынан түзүлгөн практиканын иш планын талдоо;
- студент тарабынан практикага даярдалган портфолиону текшерүү;
- окутуучу же практикант тиркелген мектеп администрациясынын колу менен күбөлөндүрүлгөн күнүмдүк иш планынын болушу жана аткарылышы;
- пландын аткарылышынын натыйжалары жөнүндө отчет;
- практикант дайындалган окутуучунун колу менен күбөлөндүрүлгөн күнүмдүк иш планынын болушу жана аткарылышы;
- өткөрүлгөн зачеттук иш-чарасынын жыйынтыктары жөнүндө отчетту;
- башка студенттер өткөргөн иш-чараларга жана сабактарга катышуунун жыйынтыктары жөнүндө отчет;
- отчеттук документтерди көрсөтүү;
- окуу жайда жыйынтыктоочу конференцияга катышуу.

Жалпысынан студенттер төмөнкүлөрдү уюштурушат:

- балдардын эс алуусу (экскурсиялар, эс алуу кечтери, сейилдөөлөр); класстагы студенттик милдет;
- коомдук пайдалуу иш-чаралар;
- ата-энелер менен иш алып баруу (тарбия иштеринин планын эске алуу менен сөз сүйлөө, үйдө чогулуштар);

- студенттер менен жекече иштөө.

Мектепте квалификацияга чейинки практика учурунда студенттердин аткарган иштерин эске алуу жана баалоо

Окуучулардын ишмердүүлүгүн эсепке алуу жана баалоо топтун жетекчиси тарабынан мугалимдер, класс жетекчилер жана мектеп администрациясы менен байланышта жүргүзүлөт. Жыйынтыктоочу баа студенттердин квалификацияга чейинки практикадагы ишмердүүлүгүнүн бардык аспектилерин эске алуу керек. Жекече баалоо төмөнкү параметрлерден турат:

- ☐ Кесиптик жана педагогикалык чеберчиликтин өнүгүү деңгээли;
- ☐ Сабактардын жана тарбиялык иштердин натыйжалуулугу;
- ☐ Чыгармачылыктын көрүнүшү;
- ☐ Талдоо жана өзүн-өзү талдоо деңгээли;
- ☐ Документтин сапаты;
- ☐ Практикага болгон мамилеси.

Окуучунун ишин баалоодо төмөнкүдөй ыкмалар колдонулат:

- практика боюнча студенттик документтерди талдоо (күндөлүк, отчеттор, конспекттер, протоколдор ж.б.);
- практика учурунда окуучуларга байкоо жүргүзүү жана иштин айрым түрлөрүнүн сапатына талдоо жүргүзүү (окуучулук, окуу-методикалык, илимий-изилдөө, аналитикалык ж.б.);
- окуучулар, предметтик мугалимдер, класс жетекчилер, администрация менен сүйлөшүү;
- мугалим-насаатчылар жазган окуучулардын мүнөздөмөлөрүн талдоо;
- студенттердин кесиптик функцияларды аткарууга даярдыгынын даражасына жана алардын ишинин сапатына өз алдынча баа берүү;
- окуучулардын окуу милдеттерин аткаруусу, алардын окуудагы көрсөткүчтөрү, дисциплина ж.б.у.с. жөнүндө маалыматтарды жалпылоо.

Практиканттардын ачык жана зачеттук сабактарын баалоо критерийлери.

Сабакка "5" деген баа коюлат, эгерде:

- жакшы даярдалган, пландаштырылган, планды түзүүдө студент өз алдынчалыгын көрсөттү;
- иштин түзүмү жана түрлөрү рационалдуу жана сабактын негизги максатына ылайык келүүсү;

- окуучу убакытты туура башкарса, окуучулардын кызыгуусун ойгото билсе, ишти уюштура билет;

- материалды эркин өздөштүргөн, өз ишмердүүлүгүн коррекциялай алат;
- көрсөтмө куралдар колдонулат;
- класс менен байланыш түзүлөт, окуучуларга жеке мамиле түзүлөт.

Сабакка "4" деген баа коюлат, эгерде:

- окуу материалын көрсөтүүдө майда каталар кетирилген;
- окуучу сабак учурунда дайыма эле убакытты туура бөлбөйт;
- коңгуроо кагылгандан кийин сабак бүтөт.

Сабакка "3" деген баа коюлат, эгерде:

- окуучу сабакка даярданууда өз алдынчалыкты аз көрсөтсө;
- сабактын материалын жетиштүү түшүнгөн эмес
- конспектиге байланган;
- окуучулардын көңүлүн жетиштүү деңгээлде активдештирбейт.

Сабакка "2" деген баа коюлат, эгерде:

- окуучу сабакка даярданбаса;
- окуу материалынын методикасында жана мазмунунда одоно каталарды кетирсе;
- класс менен байланыштын жоктугу;
- сабак формалдуу.

ТИРКЕМЕЛЕР

Сабакты анализдөө үчүн көрсөтмө

1. Сабакта кандай максаттар коюлду: билим берүүчү, тарбиялык, өнүктүрүүчү?
2. Класстын кыскача сүрөттөлүшү жана окуу максаттарынын негиздемеси.
3. Сабактын максаттарына кандай каражаттар менен жетишилди:
  - а) мазмунду тандоо же кошумча материалдарды тартуу;
  - б) сабактын белгилүү бир түрүн тандоо, аны структуралаштыруу;
  - в) окуучулардын таанып билүү ишмердүүлүгүн уюштуруу үчүн окутуунун айрым формаларын жана ыкмаларын тандоо;
  - г) айрым окуу куралдарын тандоо жана колдонуу;
4. Эмне аткарылды, эмнеси аткарылбай калды (себептерин көрсөтүңүз)? Сабактын жыйынтыгы кийинки окуу менен кандай байланышта болот?

Болочок мугалимди даярдоодогу милдеттердин бири – класстан тышкары иштерди уюштуруунун жана өткөрүүнүн ыкмаларын өздөштүрүү. Мугалим үчүн

көбүнчө класс жетекчинин тарбиялык иши менен айкалышат. Демек, ал окуучунун адис катары компетенттүүлүгүн, окуучулардын кызыкчылыктарын жана класс жетекчисинин милдеттерин аткарууну эске алуу менен жүргүзүлүшү керек.

**Билим берүү уюмундагы студенттин педагогикалык практикасы боюнча
отчеттук документтеринин тизмеси.**

1. Практика жетекчиси жөнүндө маалымат.
2. Негизги мектептин мүнөздөмөсү.
3. Берилген класста окуу жана класстан тышкаркы иштердин графиги.
4. Практиканын бардык мезгилине жекече иш планы.
5. Жылдык план – окуу материалын толтуруунун графиги.
6. Практиканын күндөлүгү.
7. Берилген класстар үчүн чейрекке календардык-тематикалык план.
8. 15 сабактын конспектиси, алардын аткарылышын өз алдынча талдоо.
9. Практика мезгилине бекитилген класста тарбия иштеринин планы.
10. Берилген класста 1 окуу иш-аракетин иштеп чыгуу.
11. Өткөрүлгөн иш-чаралардын өзүн өзү талдоо.
12. Берилген класстын тизмеси, анын жалпы мүнөздөмөсү.
13. 1 окуучуга психологиялык-педагогикалык мүнөздөмө.
14. Практика мезгилине бөлүнгөн класста класстан тышкаркы иштердин планы.
15. Мектеп ичиндеги иш-чара боюнча жобо, отчет.
16. Иш чараны өз алдынча талдоо.
17. Практиканттын отчету.
18. Студентке мүнөздөмө.

Кесиптик-профилдик практиканын жыйынтыгын чыгаруу

Практика аяктагандан кийин студент жетишилген натыйжалар жөнүндө жазуу жүзүндөгү жазуу жүзүндө отчет түзөт. Докладдын мазмуну ушул программа менен аныкталат. Студенттердин отчетторун базалык окуу жайларынын жана университеттин практика жетекчилери карап чыгышат. Базалык окуу жайларынын практикалык жетекчилери ар бир студенттин иши жөнүндө сын-пикирлерди (мүнөздөмөлөрдү) берип, анда практиканын программасынын аткарылышын, кесиптик көндүмдөрдү жана сапаттарды өздөштүрүүсүн, эмгекке болгон мамилесин, эмгек тартибин белгилешет. Жыйынтыктоочу баа курстун жетекчиси студенттин отчеттук документтерин талдап чыккандан кийин практиканын жыйынтыгын коргоодо бекитилет.

Программаны аткарбаган иши боюнча терс баа алган же практиканын жыйынтыгын коргобогон практикант кесиптик практиканы өтпөй калды деп эсептелет. Практикадагы баалоо теориялык даярдыгын баалоого барабар жана студенттердин жалпы жетишкендиктерин чыгарууда эске алынат.

Кесиптик-профилдик практиканын программа боюнча жетекчисинин милдеттери:

Студенттердин кесиптик-профилдик практикасынын жетекчиси Педагогика программасынын окутуучуларынын ичинен дайындалат.

Анын милдеттерине төмөнкүлөр кирет:

- студенттердин кесиптик-профилдик практикасынын натыйжаларын пландаштырууну, уюштурууну жана эсепке алууну камсыз кылуу;
- негизги практика өтүүчү мекемелер менен байланыштарды түзүү;
- педагогикалык практика боюнча багыт берүүчү конференцияны уюштуруу жана өткөрүү;
- программанын жыйналыштарында педагогикалык практиканы уюштуруу маселелерин талкуулоого катышуу;
- педагогикалык практиканын жыйынтыгы боюнча программалык отчет түзүү;
- практиканы өркүндөтүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу жана киргизүү, аны уюштуруудагы жана ишке ашыруудагы кемчиликтерди четтетүү боюнча зарыл чараларды көрүү;
- билим берүү мекемеси менен байланыш түзүү, мектеп мекемесинин администрациясы жана башка мугалимдери менен инструкциялык жана усулдук иштерди жүргүзүү;
- окуучуларды класстарга бөлүштүрүү, окуучулардын жеке пландарын бекитүү, алардын аткарылышын көзөмөлдөө;
- топтун адегенде мугалимдери, андан кийин студенттери өткөргөн класстарды жана сабактарды кыдырууну жана андан кийин талкуулоону уюштуруу;
- студенттерге ачык сабактарды жана сабактарды өткөрүүнүн графигин түзүү;
- конспекттерди иштеп чыгууда студенттер менен сабактарды жана сабактарды даярдоо боюнча студенттерге консультация берүү;
- окуучулар өткөргөн сабактарга, иш-чараларга жана окуу процессинин башка иш-чараларына баруу жана талдоо;
- студенттер менен усулдук жолугушууларды өткөрүү;

- мугалимдерге жана окуучулар практика өтүп жаткан мектепке илимий-методикалык жардам көрсөтүү;

- практика учурундагы иш боюнча студенттин документтерин талдоо;

- практика мезгилиндеги студенттердин педагогикалык ишмердүүлүгүнө баа берүү.

Башталгыч класс мугалиминин милдеттери.

Окуучулардын кесиптик-профилдик практикасын көзөмөлдөөчү башталгыч класстын мугалиминин милдеттерине төмөнкүлөр кирет:

- окуучуларды балдар классынын курамы, окуу-тарбия иштеринин перспективдүү, календардык жана учурдагы пландары, керектүү документтер жана класстык жабдуулар менен тааныштыруу;

- окуучулар үчүн көрсөтмөлүү сабактарды өткөрүү;

- педагогикалык практикада студенттердин өтүүчү сабактарынын темаларын бөлүштүрүү;

- практиканын бардык этаптарында студенттерге усулдук жардам көрсөтүү;

- студенттер өткөргөн бардык сабактарга баруу жана талдоо;

- жеке практика планын аткаруу боюнча студенттердин педагогикалык иштерине көзөмөлдү камсыз кылуу;

- методист өткөрүүчү усулдук кеңешмелерге катышуу;

- студенттердин теориялык жана практикалык даярдыгын жакшыртуу боюнча сунуштарды киргизүү.

Катышкан сабактардын конспектилери

Күнү, айы, жылы _____

(Сабактын бүткүл жүрүшү толугу менен жазылат жана бир күндө жасалган иштер жазылат)

Практиканын отчетун толтуруу үлгүсү

Отчет

Студент _____ курс _____ группа _____
Программасы _____
Практиканын мөөнөтү « _____ » _____ 20 _____ ж « _____ » _____ 20 _____ ж.
Практиканын базасы _____
Жетекчи _____
Иштин мазмуну _____
_____
_____

Практиканын оң жактары (билдик, көрдүк, үйрөндүк): _____
_____
_____

Практика учурунда жоолуккан кыйынчылыктар
_____
_____

Практиканы жакшыртуу боюнча сунуштар жана
жыйынтыктар _____
_____
_____

Студент _____ аты-жөнү _____

Пикирдин үлгүсү

Пикир

студенттин иши _____ курс _____
Программасы _____
Педагогикалык практиканы _____
дареги менен _____
мөөнөтү « _____ » _____ по « _____ » _____ 20 _____ г.
Иш учурунда студент _____
_____

(аты-жөнү толугу менен)

Даярдоо деңгээли жана ишке болгон мамилеси тууралуу кыскача мүнөздөмө берилет
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Педагогикалык практика үчүн баа _____

(практика жетекчиси)

Баланын психологиялык-педагогикалык мүнөздөмөлөрү төмөнкүлөрдү

камтууга тийиш:

1. Бала жөнүндө жалпы маалымат (документтерди изилдөөнүн негизинде).
2. Ата-эне, үй-бүлөнүн курамы, материалдык абалы, үй-бүлөдөгү мамилелери, ата-эне жана башка үй-бүлө мүчөлөрүнүн балага болгон мамилеси (мугалим менен сүйлөшүү, байкоолор аркылуу) жөнүндө маалыматтар.
3. Баланын сабакка болгон мамилеси (байкоолордун, баарлашуунун, баланын ишмердүүлүгүнүн продуктуларын изилдөөнүн негизинде).
4. Окуу ишмердүүлүгүнө жана башка түрлөрүнө катышуу (байкоолордун, мугалим менен баарлашуунун негизинде).
5. Баланын коллективдеги орду (байкоолордун негизинде).
6. Баланын индивидуалдык психологиялык өзгөчөлүктөрү: инсандык багыты, кызыкчылыктарынын диапозону; психологиялык процесстердин өнүгүү деңгээли: ой жүгүртүү, кызыгуу; эс тутум, элестетүү, көңүл буруу, сүйлөө
7. Жалпы корутундулар. Бала менен иштөө боюнча сунуштар.